

אלול (12)

בפני, ודנין אותי עליהם, עכ"ל. נמצינו למדים שחרדתו של רבי יוחנן בן זכאי היתה באשר עומד לדין לפני הקב"ה ושם יאירו לו את מעשיו בפניו, והיינו שיבררו לו את מעשיו בירור אחר בירור עמוק עמוק מי ימצאנו, או אז מתגלה כל מעשה על כל פרטיו ופרטי פרטיו ביאור אחר לגמרי מכפי שנראה במבט ראשון ובראיה שטחית. ועל כך היה ירא חרד ובוכה התנא הקדוש רבי יוחנן בן זכאי. וזהו שקראו חז"ל ליום הדין והמשפט "אורי", כי משפט ה' מאיר ומברר הדבר בירור עמוק ונוקב ויורד עד התהום.

רב רובין זצ"ל בספרו "טללי אורות, על מועדי השנה"

הבכיה בחודש אלול, של געגועים והתקרבות ולא של עצבות

מובא בספרים רמז לחודש אלול מן הפסוק: "ובכתה את אביה ואת אמא ירח ימים", רמז יש כאן על סוג ובחינת הבכיה והצער שצריכים למלא את האדם בימי הרחמים והסליחות. אותה שבועה שבפסוק אינה בוכה על מעשיה, אלא זו בכיה של געגועים והתפרקות על בית אביה, שהיא מתמקמת בצערה של גזירת ריחוקה מבית אביה. כך הבכיה של חודש אלול אינה על העבירות והחטאים אלא זו בכיה של געגועים והתקרבות לבורא עולם. זהו האופן הנכון של ההכנה ליום הדין, רגשי געגועים והתקרבות לה' ולא רגשי צער ועצבות ח"ו.

רב רובין זצ"ל בספרו "טללי אורות, על מועדי השנה"

תקיעת שופר של חודש אלול

מנהג לתקוע בשופר מראש חדש אלול בכל בוקר אחר התפילה, ובמקצת מקומות גם בערב עד כ"ח באלול. והטעם בראש חדש תוקעין משום שעלה משה רבינו להר שלא יטעו ישראל עוד אחר עבודה זרה כמו שעשו בראשונה שטעו בחשבון ועשו את העגל, ואם כן ע"י אותו שופר נעלה הש"י ונתיירא שנמנעו ישראל מלחטוא, ועל זה נאמר "עלה אלוקים בתרועה". לכן אנו תוקעין גם כן, כדי למנוע העם מחטא ועון, כיון שעכשיו מתקרב הזמן של יום הדין שהקב"ה יושב בראש השנה ודן כל העולם כולו, והרי הוא בעבור שיסורו מרע. ואחר כך כיון שהתחיל משום סור מרע תוקעין ג"כ כל החודש שיעשו טוב, וסמך לדבר "תקעו בחודש שופר", משמע שיצחק חודש שלם, והוא כדי לעורר העם שיעשו תשובה על הראשונות ויהיו גם חרדים על דבר ה' לעשות להבא להיותם חרדים על דברו, כי קול שופר מחריד ומעורר, שנאמר: "אם יתקע שופר בעיר ועם לא יחרדו" (עמוס ג.ו), מלשון "וחרד על דברי" (ישעיה סו. ב), שהוא חרד לעשות מצוה יותר משאר ימות השנה.

מזמור: לדוד ה' אורי וישעי. אחת שאלתי מאת ה' אותה אבקש שבתי בבית ה' וכו'

תמהו המפרשים על כפילות הלשון, "אחת שאלתי", ושוב, "אותה אבקש" יש לומר: דלכאורה הא"ך אנו מבקשים כל כך את צרכי הגוף, הרי אמרו בזה הקדוש כי אין נאה להיות הצועקים הב' ה. אלא התשובה היא, שכל בקשותינו אין תכליתם לדברים עצמם, אלא בכדי שנוכל לעבוד את השי"ת כראוי, כי אם האדם אינו בריא או שאין לו פרנסה, קשה עליו לעבוד את השי"ת וא"כ התכלית היא להתעלות בעבודת ה'. וזאת אמר דוד המלך: "אחת שאלתי", מבקש אני ממך בקשה אחת, "אותה אבקש", והיא הבקשה הפנימית אשר כל הבקשות מכוונים אליה: "שבתי בבית ה' כל ימי חיי".

חתם סופר

לדוד ה' אורי וישעי

אורי בראש השנה, וישעי ביום הכיפורים (ויק"ר כא. ד). אם נרמז בפסוק זה ראש השנה ויום כיפור, מדוע איפוא נקבע מזמור זה כל חודש אלול ולא רק בראש השנה ויום כיפור? על הפסוק "את לבבך ואת לבב זרעך" (דברים ל. ו) דרש בעל הטורים: את לבבך ואת לבב, ר"ת אלול. לכך נהגו להשכים להתפלל סליחות מראש חודש אלול ואילך. וכן "לולא האמנתי לראות בטוב ה'" (תהלים כב. יג) "לולא" אותיות "אלול", שמאלול ואילך חרדתי נגד ה'. נמצא שמן הפסוק "את לבבך ואת לבב", נרמז שחודש אלול הוא זמן התשובה, וכן המזמור "לדוד ה' אורי וישעי", שהוזכרה בו התיבה "לולא" שהוא אותיות "אלול", נרמז שאלו הם ימי רצון והוא הזמן לתקן המעשים. ולכן נקבע לומר מזמור "לדוד ה' אורי וישעי", מתחילת חודש אלול, שנרמז "אלול", שמאלול ואילך חרדתי נגד ה'.

רב רובין זצ"ל בספרו "טללי אורות, על מועדי השנה"

מזמור לדוד ה' אורי וישעי

אורי בראש השנה, וישעי ביום הכיפורים (ויק"ר כא. ד). הדרשה ש"ישעי" אמור על יום הכיפורים, מובנת, כי אכן אין לך ישועה גדולה מזו להטהר מכל החטאים, אבל מה ענין "אורי" לראש השנה? בגמרא (ברכות כח:) מסופר על בכייתו של רבי יוחנן בן זכאי קודם מיתתו, ושאלו אותו תלמידיו: מפני מה אתה בוכה, אמר להם: עכשיו שמוליכין אותי לפני מלך מלכי המלכים וכו', ולא עוד אלא שיש לי לפני שתי דרכים אחת של גן עדן ואחת של גהנום, ואיני יודע באיזו מוליכין אותי ולא אבכה. ובתנא דבי אליהו, מובא שם ענין זה בזה"ל: ואמר להם רבי יוחנן בן זכאי לתלמידיו, בני, איך לא אבכה, שמעמידין אותי לדין ומאירין לי את כל מעשי

והטעם שמזכירין ליום הדין שנאמר: "ביום ההוא יתקע בשופר גדול" (ישעיה סו. ב). ועוד כדי לערבב השטן, שלא ידע מתי יום ראש השנה ויקטרג, ועוד שע"י קול השופר הוא מתערבב, לפי שזוכר גם יום דינו. **לבוש**

התקיעות של חודש אלול, הכנה והכשר לתקיעות דר"ה
מה טעם אין מברכים על תקיעות שתוקעים בכל חודש אלול, והלא זו תקנת חכמים. יש לומר שהתקיעות בחודש אלול הם רק כהכנה לראש השנה, כי תקיעות אלו נועדות להכשיר להכין את הלב כדי שנוכל לקבל התקיעות של ראש השנה. וכיון שהן רק הכנה לראש השנה אין מברכים עליהן וסומכים על ברכה של עיקר המצוה, שהן התקיעות שבראש השנה. וכמו שכתב הר"ן (בפ"ק דכתובות), שלכן לא שייך לברך על הקידושין בשעת האירוסין כמו בכל ברכת המצוות, כיון שעדיין אינה גמר מצוה, דאכתי מחסרו מסירה לחופה.
רב רובין זצ"ל בספרו "טללי אורות על מועדי השנה"

מעלת היראה

אמר רבי יוחנן משום ר"א: אין לו להקב"ה בעולמו אלא יראת שמים בלבד שנאמר: "ועתה ישראל מה ה' שואל מעמך כי אם ליראה" (דברים י). עוד אמרו: סוף דבר הכל נשמע את האלוקים ירא ואת מצוותיו שמור כי זה כל האדם (קהלת יב), מאי זה כל האדם? אמר ר"א, כל העולם כולו לא נברא אלא בשביל זה, יראת שמים, ר' אבא בר כהנה אמר, שקול זה כנגד כל העולם כולו. הרב ש"ך זצ"ל היה תמיד מעורר ואומר: היראה משימה היחידה של האדם. מאחר וכן, היראה היא עבודה מתמדת, והאדם נברא בענין שירתו מתקררת כל עת, וחייב לחדשה בלא הרף. ונצטוונו לקרוא ק"ש בכל יום בבוקר וערב, כדי לקבל על עצמנו תדיר עול מלכות שמים ועול מצוות. וכן נאמר: "סוף דבר הכל נשמע את האלוקים ירא ואת מצוותיו שמור כי זה כל האדם", וכשם שאין לך שעה בה האדם פטור מן המצוות, בכל רגע ורגע מוטל עליו חיוב, כך אין לך שעה שאינו צריך לערוך מערכות ביראת שמים ולחדשה! והוסיף: "ומי שאינו יודע סוד זה, יכול להיות עטור בזקן ופיאות ומהדר במצוות, והעיקר חסר מן הספר"

ספר "אוצרות התורה אלול ר"ה, יו"כ"

היום, נתקן החולי הזה

דבר נפלא כותב ה"חתם סופר", על דברי המשנה: האומר אחטא ואשוב, אין מספיקים בידו לעשות תשובה. "היום", הוא כותב 'נתקן החולי הזה', כי אחרי שחז"ל הקדושים גילו שאין מספיקין בידו לעשות תשובה, אם כן אין מושג של "אחטא ואשוב", כי יודע שלא תועיל תשובתו, אלא שצריך כפרה על שפקר וכפר בדברי חז"ל, ולא האמין שאין מספיקים בידו לעשות תשובה.

ספר "כמוצא שלל רב, ימים נוראים"

הלכה: לקיטת משדות שבטיפול אוצר בית דין
גם יכול שדות הנמצאות בטיפול "אוצר בין דין" הוא הפקר, לכן מותר לכל אדם ללקט משם פירות כשיעור המותר ללקוט משאר שדות הפקר, ואין בית הדין רשאי למונעו. אך בית הדין רשאי לתבוע ממנו דמי ההשתתפות בהוצאות שהיו לו בטיפול בשדות. נטל אתרוג מפרדס שבטיפול בית הדין ונתבע לשלם עבור ההשתתפות בהוצאות, אם לא ישלם, יתכן שאינו יוצא בו ידי חובתו. על הממונים על אוצר בית דין, מוטל לשמור את השדות מביזה. **ספר "פירות שביעית"**

פתגם: מי שאינו יודע להקשיב, אינו יודע להשיב.
"ספר "שמחלה"

חקירה: הרהור כדיבור
הרהור הוא לחשוב על המילים בפועל, או על משמעות העניין (לחשוב על המילים לוקח זמן כמו להגיד אותם, אך לחשוב על המשמעות, אפשר ברגע אחד לחשוב על רעיון גדול מאוד) (קהלות יעקב ח"א ובחידושים)
ספר "קובץ יסודות וחקירות"

סיפור: שכר ידיעה

רבי דוד מנובהרדוק היה יושב בביתו ומעיין בהלכה, נכנס אצלו אחד מחשובי הקהל, וביקש ממנו עצה בעניני שידוכים. דחהו הרב ואמר: אין לו שום ידיעה בעניני שידוכים. רבי! נעלב הלה ואמר בקפידה, על מה הוא מקבל השכר מקופת הקהל? על זה שאינו יודע מאומה? חייך רבי דוד וענה: השכר שאני מקבל הוא על המעט שאני יודע, אלמלי ניתן לי שכרי על מה שאני יודע, אזי לא היו מספיקים כל האותרות שבעולם.

ספר "חד וחלק" חלק ב' (דף קנה)

שבת שלום

יוצא לאור לרפואה שלימה של דינה בת מרים, הדסה אסתר בת רחל בחלא קטי, אברהם בן רבקה, מאיר בן גבי זווירה, אליהו בן תמר, ראובן בן איזא, סשא בנימין בן קארין מרים, ויקטוריה שושנה בת ג'וים חנה, רפאל יהודה בן מלכה, אליהו בן מרים, שלמה בן מרים, שמחה ג'וזת בת אליז, אבישי יוסף בן שרה לאה, אוריאל נסים בן שלמה, אלחנן בן חנה אנושקה, רבקה בת ליוה, רישירד שלום בן רחל, נסים בן אסתר, מרים בת עזיזא, חנה בת רחל, דוד בן מרים, יעל בת כמונה, חנה בת ציפורה, ישראל יצחק בן ציפורה, יעל רייזל בת מרטיין היימה שמחה. זיווג הגון: לאלודי רחל מלכה בת חשמה, ולציפורה לידיה בת רבקה, ליוסף גבריאל בן רבקה, למרים בת רבקה, הצלחה לחנה בת אסתר וליונתן מרדכי בן שמחה ברכה זרע של קיימא ללבנה מלכה בת עזיזא וליאור עמיחי מרדכי בן ג'יזל לאוני. לעילוי נשמת: ג'ינט מסעודה בת, אליהו בן זהרה, ג'ולי יעל, שלמה בן מחה, מסעודה בת בלח, יוסף בן מייכה. מוריס משה בן מרי מרים. משה בן מזל פורטונה. שמחה בת קמיר. מיכאל צ'רלי בן ג'ולייט אסתר.

